Exampapers247

राज्यसेवा (मुख्य) परीक्षा-2018 परीक्षा दि. 20 ऑगस्ट 2018

Exampapers247

A

← संच क्रमांक

2018

V11

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 502717

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन IV

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150
एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

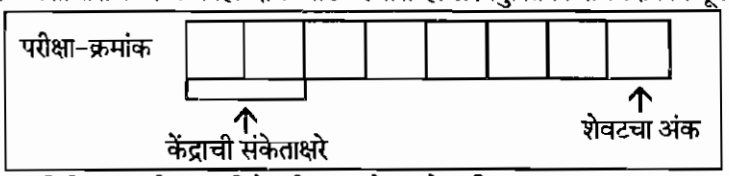

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1. सहकारी चळवळीचे खालीलपैकी कोणते अनुकूल परिणाम दिसून आले ?

(a) ग्रामीण नेतृत्वाचा उदय

(b) बचतीचे संकलन

(c) ग्रामीण औद्योगिकीकरण

योग्य विधाने निवडा :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) फक्त (a) आणि (c)

Which of the following is favourable effect of Co-operative movement ?

(a) Emergence of rural leadership

(b) Collection of savings

(c) Rural industrialization

Choose **correct** options :

(1) only (a) and (b) (2) only (b) and (c)

(3) (a), (b) and (c) (4) only (a) and (c)

---

2. नव्या भारताबाबत पंडीत नेहरूंचा दृष्टीकोण खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वांशी संबंधित आहे ?

(1) भांडवलशाहीचे तत्त्व (2) समाजवादाचे तत्त्व

(3) लष्करशाहीचे तत्त्व (4) लोकशाही समाजवादाचे तत्त्व

Pandit Nehru's vision of the New India was described as :

(1) Principle of capitalism (2) Principle of socialism

(3) Principle of military rule (4) Principle of democratic socialism

---

3. सहकार क्षेत्रातील शासकीय व राजकीय हस्तक्षेप कमी करण्यासाठी केंद्र सरकारने 97 वी घटना दुरुस्तीची _____ पासून अंमलबजावणी करण्यास सांगितले.

(1) 2 ऑक्टोबर 2011 (2) 15 फेब्रुवारी 2012

(3) 26 जानेवारी 2013 (4) 14 एप्रिल 2014

To reduce the interference of government and political factors in co-operative sector the central Government suggested to implement 97th constitutional amendment from _____.

(1) 2 October 2011 (2) 15 February 2012

(3) 26 January 2013 (4) 14 April 2014

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

4. महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीच्या दृष्टीने खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) महाराष्ट्रामध्ये सहकारी चळवळीची सुरुवात प्राथमिक शेती पतसंस्थेच्या स्थापनेने 1910 मध्ये झाली.

(b) अहमदनगर जिल्ह्यातील प्रवरा येथे पहिला सहकारी साखर कारखाना 1960 मध्ये स्थापन झाला.

(c) महानंदा डेअरी ची स्थापना 1989 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) व (b) (2) (b) व (c) (3) (a) व (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements regarding Co-operative movement in Maharashtra.

(a) The Co-operative Movement in Maharashtra started in 1910 with the establishment of primary agricultural credit societies.

(b) The First Sugar Co-operative, Pravara was established in 1960 in Ahmednagar district.

(c) Mahananda dairy was established in 1989.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (a)

---

5. खालीलपैकी राष्ट्रीय स्तरावरील कोणती सहकारी शिखर संस्था कृषीपणन विषयक काम करते ?

(1) राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळ (NCDC).

(2) सहकारी पणन संस्था.

(3) राष्ट्रीय कृषी पणन सहकारी संघ (NAFED).

(4) दूध विकास संघ (DDB).

Which of the following National level co-operative apex institution works for agricultural marketing ?

(1) National Co-operative Development Corporation (NCDC).

(2) Co-operative Marketing Agency.

(3) National Agricultural Co-operative Marketing Federation (NAFED).

(4) Dairy Development Board (DDB).

---

6. सरकारने स्विकारलेल्या रचनात्मक सुधारणा कार्यक्रमांतर्गत खालील उपाय अंतर्भूत आहेत.

(a) व्यापार आणि भांडवल प्रवाहात सुधारणा (b) भाववाढ नियंत्रण

(c) वित्तीय क्षेत्रात सुधारणा (d) व्यवहार तोल स्थितीत सुधारणा

वरीलपैकी कोणता/ते उपाय **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) व (c) (2) (b) व (d) (3) (a) व (b) (4) (b) व (c)

The structural adjustment programme adopted by the Government consists of the following measures.

(a) Trade and capital flows reforms (b) Control of inflation

(c) Financial sector reforms (d) Improving the balance of payment position

Which of the measure/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (d) (3) (a) and (b) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

7. अर्थव्यवस्थेतील रोजगाराची गुणवत्ता खालीलपैकी कोणत्या घटकांद्वारे जोखता येते ?

(a) कामगारांना मिळणारी मजुरी/पगार.

(b) संघटित व असंघटित क्षेत्रात काम करणाऱ्यांचे प्रमाण.

(c) प्राथमिक, द्वितीय आणि सेवा क्षेत्रात मिळणाऱ्या रोजगार संधी.

(d) शिक्षण आणि कौशल्यावर आधारित कामगारांची उत्पादकता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) घटक (2) (a), (c) आणि (d) घटक

(3) वरील सर्व घटक (4) (b), (c) आणि (d) घटक

Quality of employment in the economy can be assessed by which of the following factor/ factors ?

(a) Wages received by the workers.

(b) Share of workers in organised and unorganised sector.

(c) Distribution of work opportunities among primary, secondary and tertiary sector.

(d) Productivity of workers based on their level of skill and education.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) factors (2) (a), (c) and (d) factors

(3) All above factors (4) (b), (c) and (d) factors

---

8. 100% केंद्र सरकारने प्रायोजित केलेली ग्रामीण विद्युतीकरणाची 2015 पासून सुरू झालेली खालीलपैकी कोणती योजना आहे ?

(1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

(2) उज्ज्वल डिसकॉम अॅश्युरन्स योजना

(3) दीन दयाळ उपाध्याय ग्राम ज्योती योजना

(4) प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना

Which of the following is 100% centrally sponsored scheme for rural electrification, since 2015 ?

(1) Integrated Rural Development Programme

(2) Ujjwal Discom Assurance Scheme

(3) Din Dayal Upadhyay Gram Jyoti Yojana

(4) Pradhan Mantri Ujjwala Yojana

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

9. भारताच्या नवीन व्यापार धोरणाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) 1991 नंतरच्या काळात व्यापार धोरणामध्ये मोठ्या प्रमाणात उदारीकरण करण्यात आले आहे.

(b) भारताच्या जागतिक व्यापार संघटनेशी (WTO) असलेल्या बांधिलकीमुळे सर्व आयात वस्तुवरील संख्यात्मक बंधणे शिथील करण्यात आली आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त

(3) दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

In the context of New Trade Policy of India which of the following statement/s is/are correct ?

(a) The period after 1991 has been marked by substantial liberalisation of trade policy.

(b) In line with India's Commitment to WTO, quantitative restrictions on all import items have been withdrawn.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only

(3) Both (4) None of the above

---

10. भारतात खालीलपैकी कोणत्या राज्यसमूहांत राज्यांतर्गत जलवाहतूक मोठ्या प्रमाणावर चालते ?

(1) आसाम, पश्चिम बंगाल, बिहार (2) केरळ, कर्नाटक, तामिळनाडू

(3) आंध्र प्रदेश, ओरीसा, गुजरात (4) गुजरात, राजस्थान, महाराष्ट्र

Which of the following group of states in India has inland water transport ?

(1) Assam, West Bengal, Bihar (2) Kerala, Karnataka, Tamil Nadu

(3) Andhra Pradesh, Orissa, Gujarat (4) Gujarat, Rajasthan, Maharashtra

---

11. 'सहकारांतर्गत सहकार' या सहकाराच्या तत्वास _____ म्हणून ओळखले जाते.

(1) काटकसरीचे तत्व (2) सभासदांच्या आर्थिक भागीदारीचे तत्व

(3) वाढीचे तत्व (4) वरील सर्व

'Co-operation among Co-operatives' this principle of co-operation is known as _____.

(1) Principle of Thrift (2) Principle of Members' Economic Participation

(3) Principle of Growth (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

12. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळाची स्थापना 1955 मध्ये झाली.

(b) या महामंडळाचा मुख्य उद्देश लघुउद्योगांना यंत्रे पुरविणे हा आहे.

(c) जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यक्रमाची सुरुवात मे 1979 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) व (b) (2) (a), (b) व (c) (3) (b) व (c) (4) (a) व (c)

Consider the following statements.

(a) National Small Industries Corporation was setup in 1955.

(b) The main objective was to provide machinery to small scale units.

(c) The programme of District Industries centre was introduced in May 1979.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c) (3) (b) and (c) (4) (a) and (c)

---

13. महाराष्ट्रात वस्त्रोद्योग आणि अन्नप्रक्रिया उद्योग समूहगठन (cluster) कोणत्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC) विभागात केंद्रीत आहेत ?

(1) मुंबई आणि ठाणे (2) मुंबई आणि नाशिक

(3) सोलापूर आणि नागपूर (4) पुणे आणि अहमदनगर

Textile and Food processing industry cluster is concentrated in which of the following MIDC clusters of Maharashtra ?

(1) Mumbai and Thane (2) Mumbai and Nashik

(3) Solapur and Nagpur (4) Pune and Ahmednagar

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

14. जागतिकीकरणाचे परिमाण कोणते ?

(a) राष्ट्र-राज्यांमधील वस्तू व सेवांचा प्रवाह मुक्त व्हावा म्हणून व्यापारावरील बंधने कमी करणे.

(b) राष्ट्र-राज्यांमध्ये भांडवलाच्या मुक्त प्रवाहास वाव मिळण्यासाठी योग्य वातावरण निर्माण करणे.

(c) तंत्रज्ञानाच्या मुक्त प्रवाहास परवानगी देऊन योग्य वातावरण निर्माण करणे.

(d) जगातील विविध देशांत कामगारांचा मुक्त संचार होण्यासाठी योग्य वातावरणाची निर्मिती करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) (a), (b), (c) आणि (d) (4) फक्त (a), (b), (c)

Which are the parameters of globalization ?

(a) Reduction of trade barriers to permit free flow of goods and services among nation - states.

(b) Creation of environment in which free flow of capital can take place among nation - states.

(c) Creation of environment permitting free flow of technology.

(d) Creation of environment in which free movement of labour can take place in different countries of the world.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (a) and (b)

(3) (a), (b), (c) and (d) (4) Only (a), (b), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

15. जोड्या लावा :

	सब्सीडीज		शेतकऱ्यावर परिणाम
(a)	ॲम्बर बॉक्स सब्सीडीज	(i)	शेतकऱ्यांना प्रत्यक्ष लाभ
(b)	रेड बॉक्स सब्सीडीज	(ii)	संपूर्ण निर्बंधीत
(c)	ब्लू बॉक्स सब्सीडीज	(iii)	निर्बंध नाहीत
(d)	ग्रीन बॉक्स सब्सीडीज	(iv)	व्यापारावर अल्प परिणाम

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

	Subsidies		**Effects on farmers**
(a)	Amber box subsidies	(i)	Direct payments to the farmers
(b)	Red box subsidies	(ii)	Banned outright
(c)	Blue box subsidies	(iii)	Not banned
(d)	Green box subsidies	(iv)	Minimal impact on trade

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

---

16. सार्वजनिक क्षेत्रासाठी 2017 मध्ये कोणते उद्योग राखीव होते ?

(a) शस्त्रे आणि दारुगोळा (b) अणु ऊर्जा

(c) खनिज तेल (d) रेल्वे ऑपरेशन

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (c) आणि (d)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) फक्त (b) आणि (d)

In 2017 which were the industries reserved for Public Sector ?

(a) Arms and Ammunition (b) Atomic Energy

(c) Mineral Oils (d) Railway Operations

Answer options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (c) and (d)

(3) Only (a) and (c) (4) Only (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

17. घटनेत नमूद केलेला 'कामाचा अधिकार' सर्वप्रथम मिळवून देणारी भारतातील रोजगार उपक्रम / योजना कोणती ?
(1) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना (NREP)
(2) म. गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना कायदा (MGNREGA)
(3) महाराष्ट्रातील रोजगार हमी योजना (EGS)
(4) जवाहर रोजगार योजना (JRY)
Which employment scheme/programme in India gave recognition to the 'Right to work' enshrined in the constitution, first ?
(1) National Rural Employment Programme (NREP)
(2) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA)
(3) Employment Guarantee Scheme of Maharashtra (EGS)
(4) Jawahar Rozgar Yojana (JRY)

18. 'मैत्री' काय आहे ?
(1) उद्योगधंद्यांविषयी महाराष्ट्र सरकारची नवनिर्माण तंत्रज्ञान पुनर्रचना योजना.
(2) उद्योगधंद्यांविषयी महाराष्ट्र सरकारचा करार.
(3) महाराष्ट्र सरकारचा उद्योग, व्यापार, तसेच गुंतवणूकीस चालना देणारा कक्ष.
(4) उद्योगांसाठी संगणक सॉफ्टवेअर.
What is MAITRI ?
(1) Govt. of Maharashtra's Innovation Technology Restructuring scheme regarding industries.
(2) Govt. of Maharashtra's contract regarding industries.
(3) Govt. of Maharashtra's Industry, Trade and Investment Faciliation Cell.
(4) Computer Software for industries.

19. खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात बाजारपेठा अयशस्वी ठरून सरकारी हस्तक्षेप महत्त्वाचा ठरला आहे ?
(a) मक्तेदारी व वस्तुंची किंमत.
(b) आर्थिकदृष्ट्या मागास घटकांना सार्वजनिक वस्तुंची उपलब्धी.
(c) सिंचन, रेल्वे, रस्ते यांसारख्या पायाभूत सुविधा.
(d) अपूर्ण स्पर्धायुक्त बाजारपेठ.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c)
(3) वरीलपैकी कोणताच नाही (4) वरील सर्व
In which of the areas markets fail and Govt. intervention becomes important ?
(a) Monopoly and goods prices.
(b) Provision of public goods for economically backward.
(c) Infrastructural facilities like irrigation, roads and railways etc.
(d) Imperfect market competition.
Answer options :
(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)
(3) None of the above (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

20. महाराष्ट्र एनर्जी डेव्हलपमेंट एजन्सीचे महत्त्वाचे उद्दिष्ट, खालीलपैकी कशातून प्रतिबिंबीत होते ?
(1) नूतनीकरणक्षम ऊर्जेची वृद्धी आणि प्रसार
(2) औष्णिक ऊर्जा केंद्राची स्थापना
(3) शहरी ऊर्जा पुरवठ्यात सुधारणा
(4) वरीलपैकी सर्व

An important objective of (MEDA) Maharashtra Energy Development Agency is reflected in which of the following ?
(1) Propagation and promotion of renewable energy
(2) Installation of thermal power centers
(3) Improvement in urban power supply
(4) All of the above

---

21. जागतिक व्यापार परिषदेच्या करारांतर्गत येणाऱ्या विविध कलमांमधे खालीलपैकी कोणत्या बाबी समाविष्ट होतात ?
(a) व्यापार व पर्यावरणरक्षण विषयक बाबी (b) व्यापार व बौद्धिक संपदाविषयक हक्क
(c) व्यापार व प्रशुल्क (d) व्यापार व मूलभूत सोयीसुविधा

योग्य विधाने निवडा :
(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d) (3) (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

Which of the following clauses are a part of WTO agreement ?
(a) Trade and environmental issues. (b) Trade and intellectual property rights.
(c) Trade and tariffs. (d) Trade and infrastructural facilities.

Choose **correct** options :
(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b) and (d) (3) (b), (c) and (d) (4) All above

---

22. खाजगीकरण खालील बाबी सूचित करते :
(a) खाजगी क्षेत्राकडून सार्वजनीक क्षेत्राकडे मालकी हक्काचे हस्तांतरण.
(b) सार्वजनिक क्षेत्राकडून खाजगी क्षेत्राकडे मालकी हक्काचे हस्तांतरण.
(c) सार्वजनिक क्षेत्राला अधिक स्वायत्तता पुरविणे.

वरीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे/आहेत ?
(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त
(3) (b) आणि (c) फक्त (4) (a) आणि (c) फक्त

Privatisation implies following things :
(a) Transfer of control of ownership from the private sector to the public sector.
(b) Transfer of control of ownership from public sector to private sector.
(c) Providing more autonomy to the public sector.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?
(1) Only (a) (2) Only (b)
(3) (b) and (c) only (4) (a) and (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

23. लघुउद्योगांना कर्ज देणाऱ्या लघु पतपुरवठा संस्थांना प्रोत्साहन आणि निधी देण्यासाठी एप्रिल 2015 मध्ये खालीलपैकी कशाची स्थापना केली गेली ?

(1) एम.एफ.आय. (2) मुद्रा (3) एन.एम.पी.सी. (4) सिडबी

Which of the following was launched in April 2015 to fund and promote micro-finance institutions, which would in turn provide loans to small industrial sector ?

(1) MFI (2) MUDRA (3) NMPC (4) SIDBI

---

24. 2011 च्या जनगणनेनुसार, 10 (दहा) कोटींची लोकसंख्या ओलांडणारी राज्ये कोणती ?

(1) उत्तर प्रदेश, मध्य प्रदेश आणि राजस्थान

(2) महाराष्ट्र, कर्नाटक आणि केरळ

(3) उत्तर प्रदेश, बिहार आणि महाराष्ट्र

(4) बिहार, तामिळनाडू आणि उत्तर प्रदेश

According to census 2011, which of the states crossed the limit of population of 10 (Ten) crores ?

(1) Uttar Pradesh, Madhya Pradesh and Rajasthan

(2) Maharashtra, Karnataka and Kerala

(3) Uttar Pradesh, Bihar and Maharashtra

(4) Bihar, Tamil Nadu and Uttar Pradesh

---

25. खालीलपैकी कोणती कंपनी भारतीय बहुराष्ट्रीय कंपनी **नाही** ?

(1) एशियन पेंटस् (2) भारत फोर्ज (3) एस्सेल प्रोपॅक (4) फिलिप्स

Which of the following companies is not an Indian Multinational Company ?

(1) Asian paints (2) Bharat Forge (3) Essel Propack (4) Philips

---

26. भारतीय दूरसंचार क्षेत्रासंबंधित खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) भारत सरकारने 1999 मध्ये नवीन दूरसंचार धोरण सुरु केले.

(b) भारत संचार निगम आणि महानगर दूरध्वनी निगम यांनी 'एक भारत आराखडा' मार्च 2006 पासुन सुरु केला.

(c) भारत संचार निगमची स्थापना ऑक्टोबर 2001 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements regarding Indian Telecommunication Sector.

(a) Government of India started new Telecom Policy in 1999.

(b) BSNL and MTNL have launched 'The India Plan' from March 2006.

(c) BSNL was set up in Oct. 2001.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

27. भारतातील आर्थिक सुधारणांच्या अनुषंगाने खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) उदारीकरण हे भारतातील सुधारणांची दिशा दर्शविते.

(b) खाजगीकरण हे भारतातील सुधारणांचा मार्ग दर्शविते.

(c) जागतिकीकरण हे भारतातील सुधारणांचे अंतिम ध्येय दर्शविते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **सत्य** आहे/त ?

(1) (a) व (b) (2) (b) व (c)

(3) (a) व (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements with reference to economic reforms in India.

(a) Libralisation shows the direction of reform in India.

(b) Privatisation shows the path of reforms in India.

(c) Globalisation shows the ultimate goal of the reforms in India.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

---

28. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजनेचे खालीलपैकी सर्वात महत्वाचे उद्दिष्ट कोणते ?

(1) ग्रामीण भागात रस्ते बांधण्यासाठी केंद्रसरकारचा निधी उपलब्ध करून देणे.

(2) ग्रामीण रस्ते राष्ट्रीय महामार्गांना जोडणे.

(3) सर्व प्रकारच्या हवामानामध्ये तगून रहातील अशा प्रकारचे रस्ते, रस्ते नसलेल्या व 500 किंवा त्याहून जास्त लोकसंख्या असलेल्या ग्रामीण भागामध्ये बांधणे.

(4) सर्व प्रकारच्या हवामानात तगून रहातील अशा प्रकारचे रस्ते, रस्ते नसलेल्या व 100 किंवा त्याहून जास्त आदिवासी लोकसंख्या असलेल्या ग्रामीण भागात बांधणे.

Which of the following is the most important objective of Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana ?

(1) To provide central funds to construct roads in rural areas.

(2) To connect rural roads to national highways.

(3) To provide all weather road connectivity to unconnected rural areas with a population of 500 and above.

(4) To provide all weather road connectivity to unconnected rural areas with a tribal population of 100 and above.

---

29. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीचे खालीलपैकी कोणते/ती प्रमुख काम/कामे आहे/आहेत ?

(a) जागतिक आर्थिक सहकार्य वाढवणे.

(b) जागतिक आर्थिक स्थैर्य निर्माण करणे.

(c) जागतिक पायाभूत सुविधांचा विकास करणे.

(d) जागतिक व्यापारास प्रोत्साहन देणे.

योग्य विधान निवडा :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (c), (d) आणि (a)

Which is/are an important function/s of International Monetary Fund (IMF) ?

(a) To increase global monetary cooperation

(b) To create global financial stability

(c) To develop infrastructural facilities

(d) To facilitate global trade

Choose **correct** option :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b) and (d) (3) (b), (c) and (d) (4) (c), (d) and (a)

---

30. खालीलपैकी कोणती सुविधा विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी लागू होत **नाही** ?

(a) सेझमधील उद्योगांना वस्तू व सेवाकरातून सवलत.

(b) सेझमधील उद्योगांना पहिली पाच वर्षे निर्यात उत्पन्नावर 100% कर सवलत.

(c) सेझ उद्योगातील विकासासाठी लागणाऱ्या वस्तुंच्या आयातीवर प्रशुल्क सवलत.

(d) जाहिरात, विपणन व वाहतूकीसाठी 100% सवलत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) आणि (c) (2) फक्त (c)

(3) फक्त (d) (4) फक्त (a) आणि (b)

Which of the following facilities is **not** applicable for SEZ ?

(a) Exemption from goods and service tax to industrial units.

(b) 100% exemption for industrial units on export income for first five years.

(c) Duty free import of goods for development of industrial unit.

(d) 100% exemption for advertising, marketing and transportation of goods.

Answer options :

(1) Only (b) and (c) (2) Only (c)

(3) Only (d) (4) Only (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

31. महाराष्ट्र सरकारने जैव तंत्रज्ञान धोरण कोणत्या वर्षी जाहीर केले ?

(1) 1999 (2) 2002 (3) 2001 (4) 2003

Which year did the Maharashtra government announce the Bio-technology Policy ?

(1) 1999 (2) 2002 (3) 2001 (4) 2003

---

32. अर्थसंकल्पातील तुटीच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?

(1) महसुली तूट म्हणजे सरकारच्या महसुली खर्च आणि वर्तमान महसुल यामधील फरक होय.

(2) प्राथमिक तूट म्हणजे वित्तीय तूट वजा व्याजदेयक.

(3) वित्तीय तूट म्हणजे पूर्ण सरकारी खर्च आणि अनुदानासहीत पूर्ण सरकारी महसूल यामधील फरक होय.

(4) प्राथमिक तूट ही सरकारच्या एकूण संसाधन पोकळीचे परिमाण आहे.

Which of the following statements regarding deficit in budget is **not** true ?

(1) Revenue deficit is a difference between revenue expenditure and current revenue of the government.

(2) Primary deficit is fiscal deficit minus interest payment.

(3) Fiscal deficit is a difference between total government expenditure and total government revenue including grants.

(4) Primary deficit reflects total resource gap for the government.

---

33. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारतात मालमत्ता कर प्रथम 1953 मध्ये आकारला गेला.

(b) संपत्तीवर वार्षिक कर प्रथम मे 1957 मध्ये आकारला गेला.

(c) संपत्ती कर हा महसूलाचा मोठा स्रोत आहे.

(d) देणगी कर प्रथम 1958 मध्ये आकारला गेला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने **असत्य** आहे/त ?

(1) (a) व (d) (2) (b) व (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (d)

Consider the following statements :

(a) Estate Duty was first introduced in India in 1953.

(b) An Annual tax on wealth was first introduced in May 1957.

(c) Wealth tax has been a major source of revenue.

(d) A Gift tax was first introduced in 1958.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (d) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

34. सर्वोच्च न्यायालयाला 2011 मध्ये नियोजन मंडळाने सादर केलेल्या प्रतिज्ञापत्रात दारिद्र्याचे मोजमापन खालीलप्रमाणे केले आहे :

(a) व्यक्तिचा दैनंदिन खर्च शहरी भागासाठी ₹ 32 पेक्षा कमी आणि ग्रामीण भागासाठी ₹ 26 पेक्षा कमी असा ठरविण्यात आला आहे.

(b) व्यक्तिचा दैनंदिन खर्च शहरी भागासाठी ₹ 20 पेक्षा कमी आणि ग्रामीण भागासाठी ₹ 12 पेक्षा कमी असा ठरविण्यात आला आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) व (b) (2) फक्त (a) (3) फक्त (b) (4) यापैकी नाही

The Planning Commission submission about the Poverty Measures to the Supreme Court, 2011 is as below :

(a) Anyone with daily expense below ₹ 32 in urban areas, below ₹ 26 in rural areas.

(b) Anyone with daily expense below ₹ 20 in urban areas, below ₹ 12 in rural areas.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) Only (a) (3) Only (b) (4) None of these

---

35. खालील दोन विधानांचा विचार करा :

विधान (I) : माहिती आणि तंत्रज्ञानासह व्यवसायविषयक सेवा क्षेत्र हे सर्वाधिक वेगाने वाढणारी क्षेत्रे आहेत.

विधान (II) : भारताच्या एकूण रोजगारीमधे सेवा क्षेत्राचा हिस्सा खूप मोठा आहे.

योग्य पर्याय निवडा.

(1) विधान **(II)** बरोबर आहे आणि विधान **(I)** चूक.

(2) विधान **(I)** बरोबर आणि विधान **(II)** चूक.

(3) दोन्ही विधाने चूक.

(4) दोन्ही विधाने बरोबर.

Consider the following two statements :

Statement (I) : Business services including IT sector has been the fastest growing sector.

Statement (II) : Share of service sector in Indian total employment is very high.

Select the **correct** option.

(1) Statement **(II)** is correct and **(I)** is incorrect.

(2) Statement **(I)** is correct and **(II)** is incorrect.

(3) Both Statements are incorrect.

(4) Both Statements are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

36. केन्सच्या उत्पन्न आणि रोजगार सिद्धांताच्या संदर्भात खालील विधानांचा विचार करा :

विधान (I) : आर्थिक मंदीच्या काळात राजकोषिय धोरण हे चलनविषयक धोरणापेक्षा अधिक परिणामकारक असते.

विधान (II) : रोजगारीची पातळी वाढवण्यासाठी कर कमी करणे अपेक्षित असते.

खालीलपैकी **योग्य** पर्याय निवडा.

(1) विधान **(I)** खरे आहे व विधान **(II)** खरे नाही.

(2) विधान **(II)** खरे आहे व विधान **(I)** खरे नाही.

(3) दोन्ही विधाने खरी नाहीत.

(4) दोन्ही विधाने खरी आहेत.

Consider the following statements in the context of Keynesian theory of income and employment :

Statement (I) : In case of recession, fiscal policy proves to be more effective than monetary policy.

Statement (II) : To raise level of employment, it is desirable to reduce taxes.

Select the **correct** option from below.

(1) Statement **(I)** is correct and Statement **(II)** is not correct.

(2) Statement **(II)** is correct and Statement **(I)** is not correct.

(3) Both Statements are not correct.

(4) Both Statements are correct.

---

37. भारतात 1 जुलै, 2017 पासून वस्तू व सेवा कर लागू केल्यामुळे केंद्र व राज्य सरकारचे किती कर कमी झालेत ?

(1) केंद्र - 6 आणि राज्य - 11 कर (2) केंद्र - 7 आणि राज्य - 9 कर

(3) केंद्र - 8 आणि राज्य - 9 कर (4) केंद्र - 9 आणि राज्य - 8 कर

How much taxes of central and states government have been reduced due to the implementation of the goods and service tax in India since 1st July, 2017 ?

(1) Central - 6 and States - 11 Taxes (2) Central - 7 and States - 9 Taxes

(3) Central - 8 and States - 9 Taxes (4) Central - 9 and States - 8 Taxes

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

38. जोड्या जुळवा :

	कर		वैशिष्ट्य
(a)	मालमत्ता कर	(i)	1985 मधे रद्द झाला
(b)	संपत्ती कर	(ii)	काल्डर ने सुरू केला
(c)	मूल्यानुसार कर (मूल्यवर्धित कर)	(iii)	एल.के. झा समिती
(d)	सेवा कर	(iv)	1994-95 मधे सुरू केला

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

	Tax		Characteristic
(a)	Estate Duty	(i)	Abolished from 1985
(b)	Wealth Tax	(ii)	Introduced by Kaldor
(c)	Ad valorem Tax	(iii)	L.K. Jha Committee
(d)	Service Tax	(iv)	Introduced in 1994-95

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

---

39. सरकारचे सार्वजनिक कर्जफेड निधीची स्थापना करण्यामागे काय उद्दिष्ट्ये आहेत ?

(1) अर्थव्यवस्थेला संकटातून वाचविणे

(2) मुद्दल व व्याजाचे हप्ते समयी भरता यावे

(3) वरील (1) व (2) दोन्ही नाही

(4) वरील (1) आणि (2)

What are the objectives of establishing government public debt fund ?

(1) Save the economy from crisis

(2) Principle and interest installments should be paid in time

(3) Neither (1) or (2)

(4) Above (1) and (2)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. खाली दिलेली पैशाचे कार्य विचारात घ्या :

(a) विनिमय माध्यम (b) मूल्यांचे मोजमापन

(c) वस्तू आणि सेवांचे संग्रहण (d) भविष्य कालीन कर्जफेड

वरीलपैकी कोणते/ती कार्ये **चुकीचे/ची** आहे/त ?

(1) (a) व (b) (2) (c) व (d) (3) फक्त (d) (4) फक्त (c)

Consider the following functions of money :

(a) Medium of Exchange (b) Measure of Value

(c) Store of Goods and Services (d) Standard of Deferred Payment

Which of the function/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) Only (d) (4) Only (c)

---

41. खालील जोड्या जुळवा :

अ (कृषि विद्यापीठ)	ब (संशोधन क्षेत्र)
(a) महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ	(i) फलोत्पादन पिके
(b) पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ	(ii) डाळी आणि तेलबिया
(c) कोकण कृषी विद्यापीठ	(iii) ऊस आणि ज्वारी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iii)	(i)	(ii)

Match the following :

A (Agriculture University)	B (Research Areas)
(a) Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth	(i) Horticulture Crops
(b) Punjabrao Deshmukh Krishi Vidyapeeth	(ii) Pulses and Oilseeds
(c) Kokan Krishi Vidyapeeth	(iii) Sugarcane and Jawar

Answer options :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

42. मार्च 2016 च्या दरम्यान, महाराष्ट्राच्या कोणत्या भागामधे सहकारी संस्थांची संख्या सर्वाधिक आहे ?
(1) औरंगाबाद विभाग (2) नागपूर विभाग
(3) पुणे विभाग (4) कोंकण विभाग
As of March 2016, which of the following regions of Maharashtra has the highest number of co-operative societies ?
(1) Aurangabad Region (2) Nagpur Region
(3) Pune Region (4) Konkan Region

43. दारिद्र्य रेषेखालील लोकसंख्येमध्ये समावेश होण्यासाठी किती कॅलरीजची आवश्यकता असते ?
(1) आहारातून 2300 कॅलरीज फक्त (2) आहारातून 2500 कॅलरीजपेक्षा जास्त
(3) आहारामधून 2400 कॅलरीजपेक्षा कमी (4) आहारामधून 2600 कॅलरीज फक्त
How many calories is needed to be included in poverty line ?
(1) Only 2300 calories from diet (2) More than 2500 calories from diet
(3) Less than 2400 calories from diet (4) Only 2600 calories from diet

44. भारत सरकारने सी. रंगराजन् यांच्या अध्यक्षतेखाली निर्गुंतवणूक आयोगाची स्थापना कधी केली होती ?
(1) 1990 (2) 1991 (3) 1992 (4) 1993
When did Disinvestment Commission was established under the Chairmanship of C. Rangarajan by government of India ?
(1) 1990 (2) 1991 (3) 1992 (4) 1993

45. खालील विधाने तुटीच्या वित्तव्यवस्थेच्या संदर्भातील आहेत :
(a) याचा उत्कृष्ट वापर चलनवाढीच्या काळात प्रभावी मागणीस उत्तेजन देण्यासाठी केला जातो.
(b) पैशाचे लोकांकडून वा बँकेकडून देशाच्या मध्यवर्ती बँकेकडे हस्तांतरण यातून सूचित होते.
(c) देशाच्या अर्थसंकल्पाच्या चालू खात्यातील तुट भरुन काढण्याचे हे साधन आहे.
(d) याचा वापर आर्थिक मंदी दूर करण्यासाठी केला जातो. पण आर्थिक विकासास पैसा पुरवण्यासाठी हे साधन प्रभावी नाही.
वरीलपैकी कोणती विधाने **खरी** आहेत ?
(1) वरीलपैकी सर्व (2) वरीलपैकी कोणतेही नाही
(3) (a) आणि (d) (4) (b) आणि (c)
Following statements related to deficit financing :
(a) It is best used during inflation to stimulate effective demand.
(b) It implies the transfer of money from public or banks to Central Bank of a country.
(c) It is a measure of fiscal policy to meet deficit on the current account of country's budget.
(d) It is used to fight depression but it cannot be used effectively to finance economic development.
Which of the above statements are **true** ?
(1) All of the above (2) None of the above
(3) (a) and (d) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

46. आर्थिक सुधारणांच्या संदर्भात खालीलपैकी कुठल्या गोष्टींचा संबंध 'नवीन औद्योगिक धोरण-1991' शी जोडता येणार **नाही** ?

(a) सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्त्व कमी केले गेले.

(b) एम.आर.टी.पी. कायदा रद्द केला गेला.

(c) एस.इ.झेडस्. ना प्रोत्साहन दिले गेले.

(d) सिडबीची स्थापना लघुउद्योगांसाठी केली गेली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (b) (4) (c) आणि (d)

In the context of economic reforms in industrial sector of India, which of the following can **not** be attributed to 'New Industrial Policy-1991' ?

(a) Role of public sector diluted.

(b) MRTP Act was abolished.

(c) SEZ's were encouraged.

(d) SIDBI was set up for small scale industries.

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (b) and (d) (3) (a) and (b) (4) (c) and (d)

---

47. रिझर्व बँकेच्या पतनियंत्रण उपायांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान **खरे** आहे ?

(1) रेपो रेट म्हणजे असा दर ज्याला रिझर्व बँक व्यापारी बँकांना कर्ज देते.

(2) रिव्हर्स रेपो रेट म्हणजे असा दर ज्याला रिझर्व बँक व्यापारी बँकांना कर्ज देते.

(3) रेपो रेट हे रोकडसुलभता शोषण्याचे साधन आहे.

(4) रिव्हर्स रेपो रेट हे रोकडसुलभता व्यवस्थेत ओतण्याचे (inject) साधन आहे.

Which of the following statement is **true** in case of credit control measures of the RBI ?

(1) Repo rate is the rate at which the RBI lends to the commercial banks.

(2) Reverse Repo rate is the rate at which RBI lends to the commercial banks.

(3) Repo rate is the measure of absorbing liquidity.

(4) Reverse Repo rate is the measure of injecting liquidity.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

48. सार्वजनिक वस्तुचे "सार्वजनिक वस्तू आणि गुणात्मक वस्तू" असे विभाजन करणारे अर्थशास्त्री कोण आहेत ?

(1) जॉन डाल्टन (2) फिंडले शिरास

(3) मिसेस उर्सूला हिक्स (4) प्रा. मसग्रेव्ह

Name the economist who mentioned division of public goods in "Public Goods and Merit Goods" ?

(1) John Dalton (2) Findly Shiras

(3) Misses Ursula Hicks (4) Prof. MasGrav

---

49. रिझर्व बँकेने जारी केलेल्या चलनाला 'उच्च समर्थित चलन' (High Power Money) खालीलपैकी कोणत्या कारणामुळे म्हणतात ?

(1) या चलनाला विशिष्ट साठ्याचा आधार असतो.

(2) या चलनाच्या मूल्याची हमी सरकार देते.

(3) हे चलन सरकार आणि रिझर्व बँक यांचे दायित्व आहे.

(4) वरीलपैकी सर्व

Currency issued by the RBI is called as 'High Power Money' because of which of the following reasons ?

(1) It is backed by supporting reserves.

(2) It's value is guaranteed by the government.

(3) It is the liability of RBI and the government.

(4) All of the above

---

50. भारत सरकारने दारिद्र्य निर्मूलनासाठी स्वीकारलेल्या त्री-आयामी दृष्टीकोनात खालीलपैकी कोणाचा समावेश होत **नाही** ?

(1) किमान मूलभूत सुविधांची तरतूद (2) दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम

(3) वृद्धीधारित दृष्टीकोन (4) गरिबी अनुदान दृष्टीकोन

Which of the following is **not** included in the three-dimensional perspective adopted by the Indian Government for the eradication of poverty ?

(1) Provision of minimum basic facilities (2) Poverty eradication program

(3) Growth Oriented Approach (4) Approaches of poor subsidies

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

51. खालील दोन विधानांपैकी कोणते विधान योग्य **नाही** ?

(a) विकसित देशांतील बेरोजगारीतील महत्त्वाचा हिस्सा हा चक्रीय स्वरूपाचा आहे.

(b) विकसनशील देशांतील बेरोजगारीचे महत्त्वाचे कारण हे भांडवलाची कमतरता हे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)

(3) दोन्ही (a) व (b) (4) (a) किंवा (b) दोन्हीही नाही

Which one of the following statements is **not** correct ?

(a) A major part of unemployment in the developed countries is of cyclical nature.

(b) A major cause of unemployment in developing countries is deficiency of capital stock.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

52. राष्ट्रीय नमूना सर्वेक्षण संस्थेने मांडलेल्या नित्य स्थिती बेरोजगारीच्या संदर्भातील खालील विधानांपैकी कोणती विधाने **खरी** आहेत ?

(a) ही संज्ञा तीव्र बेरोजगारी दर्शवते. (b) ही वार्षिक संज्ञा आहे.

(c) ही संज्ञा व्यक्ती दर दर्शवते. (d) ही संज्ञा काळ दर दर्शवते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following statements are **true** for the usual status unemployment concept developed by NSSO ?

(a) It indicates chronic unemployment. (b) It is an yearly concept.

(c) It is a person rate. (d) It is a time rate.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a), (b) and (c) (3) (b), (c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

---

53. 'राज्याच्या कार्यातील वृद्धीचा नियम' कोणी मांडला ?

(1) डॉ. डाल्टन (2) उर्सुला हिक्स (3) वॅगनर (4) डीमार्को

Who stated 'The Law of Increases in state activities' ?

(1) Dr. Dalton (2) Ursula Hicks (3) Wagnor (4) Dimarko

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

54. महाराष्ट्राच्या एकूण स्थानिक उत्पादनातील सेवा क्षेत्राच्या योगदानात, खालीलपैकी कोणता विभाग अलीकडच्या काळात (2016-17) सर्वाधिक योगदान देत आहे ?

(1) रेल्वे

(2) आर्थिक सेवा

(3) स्थावर मालमत्ता, घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा

(4) सार्वजनिक व्यवस्थापन आणि संरक्षण

As far as the contribution of service sector to Maharashtra's Gross Domestic Product (GDP) is concerned, which of the following sector is contributing highest (in 2016-17) ?

(1) Railways

(2) Financial services

(3) Real estates, ownership of dwellings and professional services

(4) Public Administration and Defence

---

55. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) किशोरी शक्ती योजनेचे उद्दिष्ट महिलांचा आरोग्य दर्जा आणि पोषण सुधारणे आणि त्यांचा स्वयं विकास करणे आहे.

(b) राष्ट्रीय महिला कोष मोठा पतपुरवठा करतो.

(c) स्वावलंबन योजनेत पारंपारिक आणि अपारंपारिक व्यापारासाठी महिलांना प्रशिक्षण आणि कौशल्य दिले जाते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) व (b) (2) (b) व (c)

(3) (a) व (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The Kishori Shakti Yojana aims at improving the nutritional and health status of women and their self development.

(b) The Rashtriya Mahila Kosh provides large credits.

(c) Swavalamban Scheme provides training and skills to women in traditional and non-traditional trades.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

56. अलिकडील आकडेवारीनुसार (2016-17) खरीप हंगामात खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या पिकाच्या लागवडीखाली सर्वात अधिक भौगोलिक क्षेत्र महाराष्ट्रात आहे ?

(1) अन्नधान्य (2) डाळी (3) तेलबिया (4) फळे

As per the recent statistics, which of the following had the highest geographical area under cultivation during Kharip Season (2016-17) in Maharashtra ?

(1) Cereals (2) Pulses (3) Oilseeds (4) Fruits

---

57. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 2014 पासून फक्त दोन उद्योग क्षेत्रे सार्वजनिक क्षेत्रासाठी आरक्षित आहेत.

(b) सध्या सूक्ष्म आणि लघुउद्योग क्षेत्रासाठी एकही वस्तू उत्पादन आरक्षित नाही.

(c) 2014 पासून रेल्वे पायाभूत सुविधामध्ये खाजगी गुंतवणूकीला परवानगी दिली.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने **सत्य** आहेत ?

(1) (a) व (b) (2) (b) व (c)

(3) (a) व (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) Since 2014 only two industrial sectors are reserved for public sector.

(b) Presently no item is reserved for exclusive manufacturing by Micro and Small Enterprises Sector.

(c) Since 2014 private investment in rail infrastructure has been permitted.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

---

58. ॲडम स्मिथ यांनी कर आकारणीचे _____ तत्व मांडले.

(1) उत्पादकतेचे (2) लवचिकतेचे

(3) विविधतेचे (4) समतेचे

Adam Smith has stated _____ principle of taxation.

(1) Canon of Productivity (2) Canon of Elasticity

(3) Canon of Diversity (4) Canon of Equality

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

59. अॅडॉल्फ वॅगनरचे नाव, खालीलपैकी कोणत्या घटकाशी जोडले गेले आहे ?

(1) संतुलित अर्थसंकल्प (2) तुटीची वित्तव्यवस्था

(3) कराच्या अटी (Canons) (4) वाढणारा सार्वजनिक खर्च

Adolph Wagner's name is associated with which of the following factor ?

(1) Balanced Budget (2) Deficit Financing

(3) Canons of Taxation (4) Increasing Public Expenditure

---

60. जोड्या जुळवा :

	दारिद्र्य परिमाण		वैशिष्ट्य
(a)	एम.पी.आय.	(i)	दीर्घायुष्य, ज्ञान, योग्य जीवनमान
(b)	एच.पी.आय.	(ii)	शिक्षण आणि आरोग्यावरील खाजगी खर्चाचा समावेश
(c)	सुरेश तेंडुलकर यांचे	(iii)	सार्वत्रिक मूलभूत उत्पन्न
(d)	प्रणब बर्धन यांचे	(iv)	10 निर्देशकांचा वापर

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

Match the following :

	Poverty Measure		Feature
(a)	MPI	(i)	Longevity, Knowledge, decent standard of living
(b)	HPI	(ii)	Inclusion of private expenditure on education and health
(c)	By Suresh Tendulkar	(iii)	Universal Basic Income
(d)	By Pranab Bardhan	(iv)	Use of 10 indicators

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61. सावित्रीबाई फुले कन्या कल्याण योजना 2007 साली पुनर्रचित करण्यात आली. खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट या योजनेचे होते ?

(1) महिला साक्षरतेचा प्रचार करणे.

(2) महिला उद्योजिकतेचा प्रचार करणे.

(3) महिला रोजगारीचा प्रचार करणे.

(4) एक किंवा दोन मुली असलेल्या जोड्यांमधे नसबंदीचा प्रचार करणे.

Savitribai Phule Kanya Kalyan Yojana was revised in 2007. Which of the following was its main objective ?

(1) To promote female literacy.

(2) To promote women entrepreneurship.

(3) To promote women employment.

(4) To promote couples to accept sterilisation only on one or two daughters.

---

62. 1977-78 मध्ये भारतात 'अंत्योदय कार्यक्रम' कोणत्या राज्याने सुरू केला होता ?

(1) महाराष्ट्र (2) गुजरात (3) तामिळनाडू (4) राजस्थान

Which state has started 'Antyodaya Programme' in India in 1977-78 ?

(1) Maharashtra (2) Gujarat (3) Tamil Nadu (4) Rajasthan

---

63. पैसा गुणक म्हणजे _____ होय.

(1) पैशाची मागणी व पैशाचा पुरवठा यातील संबंध

(2) बाजार किंमत व पैशाची संख्या यातील संबंध

(3) पैशाचा पुरवठा आणि जननक्षम पैशाचा साठा यातील गुणोत्तर

(4) अर्थव्यवस्थेची क्षमता व पैशाची संख्या यातील गुणोत्तर

Money Multiplier means _____.

(1) Relation between demand of money and supply of money

(2) Relation between market price and quantity of money

(3) Ratio between supply of money and stock of base money

(4) Ratio between capacity of economy and quantity of money

---

64. खालीलपैकी कोणती वित्तीय उपाययोजना चलनवाढ रोखण्यासाठी परिणामकारक ठरेल ?

(1) सरकारी खर्चात वाढ (2) सरकारी कर्जात वाढ

(3) कराच्या दरात वाढ (4) रोखतेच्या राखीव दरात वाढ

Which of the following fiscal measures will be effective for controlling the inflationary condition ?

(1) Increase in government expenditure (2) Increase in public debt

(3) Increase in the tax rate (4) Increase in cash reserve ratio

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

65. खालील विधानांपैकी कोणते **बरोबर** आहे ?

(a) कर म्हणजे केवळ उत्पन्नाचे साधन आहे.

(b) कर हे सक्तीचे देणे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) बरोबर आहे. (2) (b) बरोबर आहे.

(3) (a) व (b) बरोबर आहे. (4) वरीलपैकी कोणतेही बरोबर नाही.

Which of the following statements are **correct** ?

(a) Tax means only for source of income.

(b) Tax is mandatory payment.

Answer options :

(1) (a) is correct. (2) (b) is correct.

(3) (a) and (b) are correct. (4) None of the above are correct.

---

66. भारताच्या आर्थिक विकासास देशांतर्गत भांडवल अपुरे असल्याने विदेशी भांडवलाची गरज खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी होत नाही ?

(1) बचतीचा पुरवठा (2) परकीय विनिमय

(3) सरकारी महसूल (4) निर्गुंतवणूक

The Domestic Capital is inadequate for the economic development of India, the need for foreign capital does not have to achieve any of the following goals :

(1) Supplies of Savings (2) Foreign Exchange

(3) Government Revenue (4) Disinvestment

---

67. कृषी क्षेत्राद्वारे भांडवल निर्मितीसाठी कोणत्या मार्गाने निधी प्रदान केला आहे ?

(a) कृषी कर (b) कृषी उत्पादनांची निर्यात

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्हीही (4) (a) आणि (b) दोन्ही नाही

By which ways agricultural sector provides funds for capital formation ?

(a) Agriculture Taxation (b) Export of Agricultural Products

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) or (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

68. कृषी क्षेत्राच्या पुनरुज्जीवनासाठी राष्ट्रीय शेतकरी आयोगाने खालील उपाय सुचविले :

(a) सर्व शेतकऱ्यांची कर्ज माफी (b) मृदा आरोग्य सुधारणा

(c) पाण्याचा कार्यक्षम वापर (d) पत सुधारणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a)

For revival of agriculture National Commission on Farmers suggested following plans :

(a) Debt waiver for all farmers (b) Soil health enhancement

(c) Efficient use of water (d) Credit reforms

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (a), (b) and (c) (3) (b), (c) and (d) (4) (a)

---

69. हरित क्रांती _____ यामुळे घडली.

(a) उच्च पैदास प्रकार बियाणे (b) शेतकऱ्यांचा कर्ज बाजारीपणा

(c) किमान आधार किंमत (d) सिंचन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (b) आणि (c) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (c) आणि (d)

Green Revolution is the result of _____.

(a) High Yielding Variety seeds (b) Indebtness of farmer

(c) Minimum support prices (d) Irrigation

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) (2) (b) and (c) (3) (b), (c) and (d) (4) (c) and (d)

---

70. लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताच्या विश्लेषणात आर्थिक विकासाच्या निरनिराळ्या टप्प्यांमध्ये झालेला बदल कोणता आहे ?

(1) जन्मदर व मृत्यूदर दोन्ही उच्च असतात.

(2) आर्थिक विकास घडून लोकांच्या उत्पन्नात वाढ होते.

(3) कृषी अर्थव्यवस्थेचे औद्योगिक अर्थव्यवस्थेमध्ये रूपांतर होते.

(4) वरील सर्व.

What are the changes in the analysis of the theory of population transition in different phases of economic development ?

(1) Birth rate and death rate are both very high.

(2) There is an increase in the income of the people due to economic development.

(3) The agricultural economy is converted into an industrial economy.

(4) All of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

71. सन 2013-14 मध्ये महाराष्ट्राने आर्थिक विकास वेगाने झालेचे अनुभवले तरी-शेती क्षेत्रात _____ हा अनुभव आला.

(a) शेती क्षेत्राचे योगदान घटले

(b) शेतीवर अवलंबून लोकसंख्या तेवढीच राहीली

(c) शेती क्षेत्राचे योगदान वाढले

(d) शेतीवरील अवलंबून लोकसंख्या वाढली

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (c) फक्त

In the year 2013-14 Maharashtra experienced rapid economic development but experienced that agriculture has _____ .

(a) Decline in the contribution of agricultural sector

(b) Stagnation of population depending on agriculture

(c) Increase in the contribution of agriculture sector

(d) Increase in population depending on agriculture

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (c) only

---

72. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारत हा जगात दुसऱ्या क्रमांकाचा सर्वात मोठा मत्स्य उत्पादक देश आहे.

(b) जागतिक मत्स्य उत्पादनात भारताचे योगदान 10% इतके आहे.

(c) देशातील मत्स्यवृद्धी आणि **मत्स्यशेतीसाठी निळी क्रांती** ही एक छत्री योजना अस्तित्वात आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c)

(3) फक्त (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

(a) India is the second largest fish producer country in the world.

(b) India is contributing 10% of global fish production.

(c) Blue Revolution is an umbrella scheme for growth of fisheries and **aqua-culture** in the country.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c)

(3) Only (c) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

73. प्रवेगित सिंचन लाभ कार्यक्रम (AIBP) हा _____ करीता सुरू केला आहे.

(a) अपुरे सिंचन प्रकल्प पूर्ण करणे

(b) नव्या योजना अल्पकाळात पूर्ण करणे

(c) सामाजिक लाभाकरीता सिंचन

(d) सिंचन असंतुलन कमी करणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) फक्त (a), (c) आणि (d) (4) फक्त (c) आणि (d)

Accelerated Irrigation Benefits Programme is launched for :

(a) Completion of incompleted irrigation schemes

(b) Completion of new schemes in short period

(c) Irrigation for social benefits

(d) Irrigation imbalance reduction

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (a), (c) and (d) (4) Only (c) and (d)

---

74. 2013 च्या मानवी विकास अहवालानुसार खालील जोड्या जुळवा :

	अ (देश)		**ब (HDI क्रमवारी)**
(a)	चीन	(i)	10
(b)	भारत	(ii)	146
(c)	पाकिस्तान	(iii)	136
(d)	जपान	(iv)	101

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

According to Human Development Index Report 2013, match the following pairs :

	A (Country)		**B (HDI rank)**
(a)	China	(i)	10
(b)	India	(ii)	146
(c)	Pakistan	(iii)	136
(d)	Japan	(iv)	101

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

75. "आंतरराष्ट्रीय व्यापार हे विकासाचे इंजिन आहे", कारण _____ .

(a) शाश्वत राष्ट्रीय विकासाची व्यूहरचना

(b) विकसनशील देशांमध्ये व्यापार वृद्धी करणे

(c) बहुपक्षीय व्यापार प्रणालीत विकसनशील देशाच्या सहभागात वाढ

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) फक्त (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

"International Trade as an Engine of Growth", because _____.

(a) A strategy for sustainable national development

(b) Increasing of trade in developing countries

(c) Increase in the participation of developing countries in Multilateral trade system

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (a) and (b) (4) All of the above

---

76. भारतात "जैविक संसाधन" खालीलपैकी कोणते **नाहीत** ?

(1) वनीकरण (2) मासे (3) कोळसा आणि तेल (4) धातू खनिजे

Which of the following is **not** a "Biotic Resource" in India ?

(1) Forestry (2) Fish (3) Coal and Oil (4) Metallic Minerals

---

77. _____ यांचा सिद्धांत असे प्रतिपादन करतो की, इतर देशांच्या तुलनेत एखाद्या देशाची उत्पादकता सर्वच वस्तू उत्पादनात कमी असली तरी तो आंतरराष्ट्रीय व्यापारातून फायदा मिळवू शकतो.

(1) रिकार्डो (2) ॲडम स्मिथ (3) विल्यम पेट्टी (4) केन्स

_____ theory demonstrates that countries can gain from trade even if one of them is less productive than another in all goods that it produces.

(1) Ricardo (2) Adam Smith (3) William Petty (4) Keynes

---

78. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा "निरपेक्ष व्यय फायदा सिद्धान्त" खालीलपैकी कोणत्या अर्थशास्त्रज्ञाने मांडला ?

(1) हाबर्लर (2) हेक्चर ओहलिन

(3) ॲडम स्मिथ (4) जे.एम. केन्स

Which of the following economists propounded "Absolute Cost Advantage Theory" of international trade ?

(1) Haberler (2) Heckscher Ohlin

(3) Adam Smith (4) J.M. Keynes

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

79. 1966 साली सुरू झालेल्या 'अधिक उपज देणाऱ्या जाती' (वाण) या कार्यक्रमाच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान **खरे** आहे ?

(1) हा कार्यक्रम फक्त अन्नधान्यापुरता मर्यादित होता

(2) हा कार्यक्रम भारतभर राबवला गेला

(3) जंतुनाशके आणि कीटकनाशके यांचा वापर हा या कार्यक्रमाचा भाग नव्हता

(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following statements is **true** about High Yielding Variety (HYV) programme of 1966 ?

(1) It was restricted only to food grains

(2) It was implemented all over India

(3) Use of pesticides and insecticides was not the part of the programme

(4) All of the above

---

80. भारतीय शेतीविषयक धोरणानुसार, 'वितरण किंमत' म्हणजे काय ?

(1) अशा किमती ज्या किंमतीना सरकार शेतकऱ्यांकडून अन्नधान्य विकत घेते.

(2) अशा किमती ज्या किंमतीना सरकार रॅशन दुकानाद्वारे धान्य पुरवठा करते.

(3) अशा किमती ज्या किंमतीना व्यापारी शेतकऱ्यांकडून अन्नधान्य विकत घेतात.

(4) किमान किमती ज्यांचो सरकारने शेतकऱ्यांना हमी दिलेली आहे.

As per the Agricultural Policy of India, what do you mean by 'issue prices' ?

(1) Prices at which the government purchases food grains from farmers.

(2) Prices at which government supplies food grains through ration shops.

(3) Prices at which the traders buy food grains from the farmers.

(4) Minimum prices guaranteed by the government to the farmers.

---

81. खालीलपैकी कोणती बाब पर्यावरण शाश्वतेबद्दलची समस्या **नाही** ?

(1) जैविक पर्यावरणाच्या मूळ प्रजातींचा नाश.

(2) हवामान बदलास कारणीभूत असलेल्या हरीत गृह वायुंचे वातावरणामध्ये उत्सर्जन.

(3) व्यवहारशेषामधील वाढता असमतोल.

(4) कमी खर्चिक तेल व इतर जीवाश्म इंधनातील घट.

Which of the following thing is **not** the problem related to environmental sustainability ?

(1) Destruction of living habitats of native species.

(2) Emission of Green House gases into atmosphere that can cause climate change.

(3) Increasing Disequilibrium in Balance of Payments.

(4) Depletion of low cost oil and other fossil fuel.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

82. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 2014 मध्ये सरकारने विमा क्षेत्रात परकीय गुंतवणूकीची मर्यादा 26% ते 49% पर्यंत वाढविली.

(b) एप्रिल 2015 मध्ये 'भारतात वस्तू निर्माण करा' योजनेपासून परकीय गुंतवणुकीचा प्रवाह 100% वाढला.

(c) 2014 मध्ये भारताचा परकीय गुंतवणुकीच्या प्रवाहात जगात 9वा क्रमांक होता.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे ?

(1) (a) व (c) (2) (b) व (c)

(3) (a) व (b) (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

(a) In 2014, the Government increased Foreign Investment upper limit from 26% to 49% in insurance sector.

(b) April 2015, FDI inflow in India increased by 100% since the launch of 'Make in India' initiative.

(c) India was ranking 9th in the world in 2014 in terms of FDI flow.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (b) (4) All of the above

---

83. भारतात कंत्राटी कृषी प्रणालीचा स्वीकार केल्यास कृषी क्षेत्राला खालीलपैकी कोणता फायदा होणार **नाही** ?

(1) शेती क्षेत्रात खाजगी क्षेत्रातील गुंतवणूक वाढेल.

(2) केंद्र व राज्यस्तरीय कंत्राटी यंत्रणेवरील भार वाढेल.

(3) ग्रामीण भागातून शहरी भागाकडे होणारे स्थलांतर कमी होईल.

(4) ग्रामीण समुदायांमध्ये विशेषत: भूमिहीन शेतमजुरांना लाभकारी रोजगार निर्माण होईल.

The acceptance of the contract farming system in India, which of the following would **not** be beneficial to the agriculture sector ?

(1) Private sector investments in agricultural sector will increase.

(2) Increase the load on the Central and State-level contract mechanism.

(3) Migration from rural to urban areas will be reduced.

(4) In rural communities especially, landless agricultural labours employment generation will be benefited.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

84. खालीलपैकी कोणते सहकारी संस्थांचे मार्गदर्शक तत्त्व **नाही** ?

(1) निर्गुंतवणूक (2) ऐच्छिक/स्वेच्छा संस्थेची स्थापना

(3) न्याय विभागणी (4) लोकशाही नियंत्रण

Which of the following is **not** the guiding principle of cooperatives ?

(1) Disinvestment (2) Forming Voluntary Association

(3) Equitable Distribution (4) Democratic Control

---

85. नाबार्डमार्फत _____ यांना पुनर्वित्तपुरवठा होतो.

(a) लहान शेतकऱ्यांना सूक्ष्म वित्त (b) प्रादेशिक ग्रामीण बँका

(c) राज्य सहकारी बँकांना (d) ग्रामीण कारागीरांना वित्त

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) आणि (c) (2) (a), (b), (c) (3) (a), (b), (c), (d) (4) (a) आणि (d)

NABARD provides refinance to _____ .

(a) Micro finance to small farmers (b) Regional Rural Banks

(c) State Cooperative Banks (d) Finance to rural artisans

Answer options :

(1) (b) and (c) (2) (a), (b), (c) (3) (a), (b), (c), (d) (4) (a) and (d)

---

86. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) कंपनी शेतीमध्ये शेती वर कंपनीचा मालकी हक्क व शेती उत्पादनाची विक्री याचा समावेश होतो.

(b) कंपनी शेतीची सार्वजनिक धोरण आणि शेती शिक्षण, संशोधन वाढीमध्ये परिणामकारक भूमिका आहे.

(c) कंपनी शेतीचा वापर स्थानिक अन्न चळवळ आणि शाश्वत शेतीसाठी केला जातो.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c)

(3) (a) आणि (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

(a) Corporate farming includes corporate ownership of farms and selling of agricultural product.

(b) These companies influence agricultural education, research and public policy.

(c) It is used in sustainable agriculture and local food movement.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

87. पाणी उत्पादकता वाढवणेसाठी महाराष्ट्राच्या कृषी धोरणात _____ वर भर दिला.

(a) व्यापक शेततळी कार्यक्रम (b) सूक्ष्म सिंचन

(c) समन्यायी पाणी किंमत (d) सूक्ष्म वित्तपुरवठा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c)

(3) (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

For increasing water productivity, Maharashtra Agriculture Policy stressed on _____.

(a) Massive farm pond programme (b) Micro irrigation

(c) Equitable water pricing (d) Micro finance

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c)

(3) (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

88. भारतात असेंद्रिय शेती प्रणालीत घट करण्यासाठी केलेल्या सेंद्रिय शेतीच्या वर्गीकरणात खालील कोणत्या शेतीचा समावेश होतो ?

(a) शुद्ध सेंद्रीय शेती

(b) एकात्मिक हरित क्रांती शेती

(c) निर्वाह शेती पद्धत

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (a) आणि (c)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) फक्त (b) आणि (c)

For reducing inorganic farming system in India, which of the following farming includes in the classification of organic farming ?

(a) Pure Organic Farming

(b) Integrated Green Revolution Farming

(c) Subsistence Farming System

Answer options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (a) and (c)

(3) (a), (b) and (c) (4) Only (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

89. खाली काही अर्थशास्त्रज्ञांची नावे दिली आहेत :

(a) ए.के. सेन (b) जेकब वायनर

(c) महबूब-उल-हक (d) आर. नर्कस्

या नावांपैकी कोणती नावे "मानवी विकास" या संज्ञेशी जोडली गेली आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Following are names of a few economists :

(a) A.K. Sen (b) Jacob Viner

(c) Mahbub-ul-Haq (d) R. Nurkse

Which of these names are associated with the concept of "human development" ?

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) (b) and (d) (4) (a) and (d)

---

90. खालीलपैकी कोणता देश सार्कचा भाग **नाही** ?

(1) अफगाणिस्तान (2) नेपाळ (3) इस्त्राईल (4) पाकिस्तान

Which of the following country is **not** a part of SAARC ?

(1) Afghanistan (2) Nepal (3) Israel (4) Pakistan

---

91. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) सरकारने प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना डिसेंबर 2000 मध्ये सुरू केली.

(b) 1995 मध्ये भारत सरकारने "राष्ट्रीय सामाजिक मदत कार्यक्रम" जाहीर केला.

(c) संसद आदर्श ग्राम योजना 2014 मध्ये अटल बिहारी वाजपेयींच्या जन्मदिनी सुरू केली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **चूक** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (b)

Consider the following statements :

(a) The Government launched the Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana in Dec. 2000.

(b) The Government of India introduced "The National Social Assistance Programme" in 1995.

(c) Saansad Adarsh Gram Yojana was launched in 2014 on the birthday of Atal Bihari Vajpayee.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) only (c) (4) only (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

92. खालीलपैकी कोणता उद्देश "भारतातील हरित क्रांतीचा" **नाही** ?

(1) कृषी उत्पादन व उत्पादकतेतील घट कमी करणे.

(2) वाढत्या लोकसंख्येच्या अन्नधान्याच्या गरजा भागविणे.

(3) वाढत्या लोकसंख्येमुळे रोजगारीच्या समस्या सोडविणे.

(4) औद्योगिककरणासाठी आवश्यक कच्च्या मालाची वाढती गरज भागविणे.

Which of the following is **not** the intention of the "Green Revolution in India" ?

(1) To reduce in the decrease of agricultural production and productivity.

(2) To meet the need of food grains of growing population.

(3) To solve the problem of employment due to increasing population.

(4) To meet the growing need for raw material needed for industrialization.

---

93. मानव विकास अहवाल 1995 मध्ये लिंग विषयक दोन नवे निर्देशांक जागतिक पातळीवर प्रथमच लागू करण्यात आले. ते कोणते ?

(a) लैंगिक असमानता निर्देशांक (b) लिंग संबंधित विकास निर्देशांक

(c) लैंगिक सक्षमीकरण मापन (d) लैंगिक तफावत निर्देशांक

वरीलपैकी कोणते पर्याय **योग्य** आहेत ?

(1) (a), (b) (2) (a), (c) (3) (b), (c) (4) (c), (d)

Human Development Report 1995 launched two global gender indices. They are :

(a) Gender Inequality Index (b) Gender related development Index

(c) Gender Empowerment Measure (d) Gender Gap Index

Which of the above are **correct** options ?

(1) (a), (b) (2) (a), (c) (3) (b), (c) (4) (c), (d)

---

94. आसिअनच्या स्थापनेवेळी _____ संस्थापक राष्ट्रे होती.

(1) पाच (2) दहा (3) सात (4) पंधरा

There were _____ founding nations at the time of establishment of ASEAN.

(1) Five (2) Ten (3) Seven (4) Fifteen

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

95. विषमता कमी करणे _____ याचे उद्दिष्ट **नाही**.

(a) मिलेनियम डेव्हलपमेंट गोल्स (b) सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट गोल्स

(c) नियोजन उद्दिष्टे (d) जागतिक व्यापार संघटना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) फक्त (d) (3) (c) आणि (d) (4) फक्त (c)

Reducing inequality is **not** objective of :

(a) Millennium Development Goals (b) Sustainable Development Goals

(c) Planning Goals (d) World Trade Organisation

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) only (d) (3) (c) and (d) (4) only (c)

---

96. भारत सरकारच्या "ग्राहक व्यवस्था अन्न आणि सार्वजनिक पुरवठा" मंत्रालयाअंतर्गत "राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा" _____ मध्ये अंमलात आला.

(1) जानेवारी 2012 (2) डिसेंबर 2012

(3) डिसेंबर 2013 (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The "National Food Security Act" was enacted by Ministry of Consumers Affairs, Food and Public Distribution by end of _____ .

(1) January 2012 (2) December 2012

(3) December 2013 (4) None of above

---

97. मानवी आहारात महत्वपूर्ण असणाऱ्या पोषकतत्वामध्ये कॅल्शियम, फॉस्फरस, मॅग्नेशियम त्यांचे इलेक्ट्रोलाइट्स _____ मीठ व पोटॅशियम असतात.

(1) आयोडिन (2) लोह (3) व्हिटॅमिन अ (4) क्लोराईड

The macrominerals which are important in human nutrition are calcium, phosphorus, magnesium and electrolytes _____ sodium chloride and potassium.

(1) Iodine (2) Iron (3) Vitamin A (4) Chloride

---

98. "मानव साधन विकास मंत्रालयाने" (HRD) प्राथमिक शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या कल्याणासाठी "दुपारच्या जेवणाची योजना" (Mid-day Meal Scheme) सन _____ या वर्षी सुरू केली.

(1) 1991-92 (2) 1992-93 (3) 1995-96 (4) 1998-99

The "Mid-day Meal Scheme" was launched by the ministry of "Human Resources Development" (HRD) for the benefits of students in primary schools in year _____.

(1) 1991-92 (2) 1992-93 (3) 1995-96 (4) 1998-99

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

99. "ॲग्रीकल्चरल अँड प्रोसेस्ड फूड प्रॉडक्टस् एक्सपोर्ट डेव्हलपमेंट ॲथॉरिटी" (अपेडा) या संस्थेचे प्रमुख कार्यालय _____ येथे आहे.

(1) नवी दिल्ली (2) मुंबई (3) चेन्नई (4) बेंगलोर

Head office of the "Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority"(APEDA) is at _____.

(1) New Delhi (2) Mumbai (3) Chennai (4) Bangalore

---

100. नियोजन आयोगाच्या शिफारशीप्रमाणे ज्या सिंचन प्रकल्पांचे लागवडीलायक लाभक्षेत्र _____ या मध्ये आहे अशा प्रकल्पना "मध्यम सिंचन प्रकल्प" असे संबोधिण्यात येते.

(1) 4000 ते 10,000 हेक्टर (2) 2000 ते 10,000 हेक्टर

(3) 3000 ते 8000 हेक्टर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

According to recommendation of planning commission "Medium irrigation projects" are those, where culturable command area is between _____.

(1) 4000 to 10,000 hectares (2) 2000 to 10,000 hectares

(3) 3000 to 8000 hectares (4) None of above

---

101. राष्ट्रीय पतपुरवठा परिषदेच्या अभ्यास मंडळाच्या शिफारशीनुसार ऑक्टोबर 1969 मध्ये "अग्रणी बँक योजनेची" स्थापना करण्यात आली या अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष _____ हे होत.

(1) प्रा. डी.आर. गाडगीळ (2) श्री शिवरामन

(3) श्री नरसिंह (4) श्री ए.एम. खुसरो

The "Lead Bank Scheme" was launched on the recommendations of the study group appointed by "National Credit Council" in October 1969 under the Chairmanship of :

(1) Prof. D.R. Gadgil (2) Mr. Shivaraman

(3) Mr. Narasimha (4) Mr. A.M. Khusro

---

102. _____ पंचवार्षिक योजनेत सिंचनाचा वाटा एकूण खर्चाच्या 25% पेक्षा जास्त होता.

(1) सहावी पंचवार्षिक योजना (2) सातवी पंचवार्षिक योजना

(3) आठवी पंचवार्षिक योजना (4) वरील सर्व

The share of irrigation in the total expenditure was more than 25 percent during _____ period.

(1) Sixth Five Year Plan (2) Seventh Five Year Plan

(3) Eight Five Year Plan (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

103. अपेडा _____ या पदार्थांच्या निर्यात वाढीसाठी व विकासाची जबाबदारी घेते.

(1) फळे, भाजीपाला व त्यांचे पदार्थ

(2) दुग्धजन्य पदार्थ

(3) मद्य व अमद्यजन्य शितपेये

(4) वरील सर्व

APEDA take the responsibility of export promotion and development of _____ product.

(1) Fruits, Vegetables and their products

(2) Dairy products

(3) Alcoholic and Non-alcoholic Beverages

(4) All the above

---

104. सिमांत शेतकऱ्याजवळ _____ हेक्टर पर्यंत जमीन असते.

(1) 1 (2) 5 (3) 10 (4) 2.5

Marginal farmer has land holding upto _____ ha.

(1) 1 (2) 5 (3) 10 (4) 2.5

---

105. भारतामध्ये प्रमुख शेतमालाच्या किमान आधारभूत किंमतीच्या _____ शिफारशींच्या आधारे जाहीर केल्या जातात.

(1) सी.ए.सी.पी. (2) एन.सी.डी.सी. (3) एन.ए.एफ.ई.डी. (4) ए.पी.एम.सी.

In India, the minimum support prices for major agricultural commodities are announced considering the recommendations of _____.

(1) C.A.C.P. (2) N.C.D.C. (3) N.A.F.E.D. (4) A.P.M.C.

---

106. भारत सरकार द्वारे 'राष्ट्रीय उद्यान संस्थेची' (NHB) स्थापना _____ साली करण्यात आली.

(1) 1982 (2) 1984 (3) 1986 (4) 1985

'National Horticulture Board' (NHB) was setup by Government of India in the year _____.

(1) 1982 (2) 1984 (3) 1986 (4) 1985

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

107. डिपॉझिट इन्श्यूरन्स आणि क्रेडिट गॅरंटी कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया _____ साली अस्तित्वात आले.

(1) 1 जानेवारी, 1962 (2) 14 मार्च, 1962

(3) 21 एप्रिल, 1962 (4) 19 जानेवारी, 1962

Deposit Insurance and Credit Guarantee Corporation of India came into existence on _____.

(1) 1 January, 1962 (2) 14 March, 1962

(3) 21 April, 1962 (4) 19 January, 1962

---

108. कोणती संस्था ग्रामीण भागातील वित्तीय गरजा भागविणारी शिखर संस्था म्हणून काम करते ?

(1) नाबार्ड (2) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया

(3) स्टेट बँक ऑफ इंडिया (4) वरील सर्व

Which of the following institutions acts as top level for fulfilment of financial needs in rural areas ?

(1) NABARD (2) Reserve Bank of India

(3) State Bank of India (4) All of the above

---

109. _____ ह्या जीवनसत्वाच्या कमतरतेमुळे प्राण्यांच्या पुनर्रुत्पादनामध्ये अपयश येण्याची शक्यता उद्‌भवते.

(1) व्हिटॅमिन - ई (2) व्हिटॅमिन - के (3) व्हिटॅमिन - ब (4) व्हिटॅमिन - अ

Deficiency of _____ causes the disorder of reproductive failure in animals.

(1) Vitamin - E (2) Vitamin - K (3) Vitamin - B (4) Vitamin - A

---

110. जमिनीच्या रेकॉर्डमध्ये सुधारणा करून त्याचे अद्ययावतीकरण व डिजिटायझेशन करण्याच्या उद्देश्याने "राष्ट्रीय जमीन अभिलेख सुधारणा कार्यक्रम" (NLRMP) या उपक्रमाची सुरुवात खालील वर्षात करण्यात आली :

(1) 2008 (2) 2009 (3) 2010 (4) 2011

For the purpose of updation and digitisation the land records, the "National Land Records Modernization Programme" (NLRMP) was started in the year _____.

(1) 2008 (2) 2009 (3) 2010 (4) 2011

---

111. भारतात 'भूऔष्णिक ऊर्जेचा' प्रायोगिक प्रकल्प _____ येथे उभारला आहे.

(1) मणीकरण (हिमाचल प्रदेश) (2) पाटनचेरु (तेलंगणा)

(3) खाटकर कलन (पंजाब) (4) कोटा (राजस्थान)

In India, the pilot project of geothermal energy is established at _____.

(1) Manikaran (Himachal Pradesh) (2) Patancheru (Telangana)

(3) Khatkar Kalan (Punjab) (4) Kota (Rajasthan)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

112. योग्य जोड्या लावा :

(अंतराळ संस्था/समिती)		(स्थापना वर्ष)
(a)	'इनकोस्पार'	(i) 1969
(b)	'इस्रो'	(ii) 1983
(c)	'अंतरिक्ष'	(iii) 1992
(d)	'इनसॅट'	(iv) 1962

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the correct pairs :

(Space organization/committee)		(Establishment year)
(a)	INCOSPAR	(i) 1969
(b)	ISRO	(ii) 1983
(c)	Antrix	(iii) 1992
(d)	INSAT	(iv) 1962

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

113. 'क्ष' किरण व 'गॅमा' किरण यातील फरक दर्शविण्यासाठी खाली काही वाक्ये दिलेली आहेत. योग्य पर्याय निवडून संयुक्तिक फरक दर्शवा.

(a) 'क्ष' किरणे ऊर्जेच्या बदलामूळे केंद्रकांच्या बाह्य भागातून निघतात, याउलट 'गॅमा' किरणे केंद्रकातून उत्सर्जित होतात.

(b) 'क्ष' किरणे विद्युतचुंबकीय लहरी आहेत तर 'गॅमा' किरणे तसे नाहीत.

(c) 'क्ष' किरणांच्या लहरीची वारंवारीता 'गॅमा' किरणांपेक्षा कमी असते.

(d) अन्नधान्याच्या परिरक्षणासाठी 'क्ष' किरणांचा उपयोग करू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (c) (2) (a) व (c)

(3) (b) व (d) (4) वरील सर्व पर्याय योग्य आहेत

Some sentences which differentiate X-rays from γ-rays are given below. Select the proper option to justify the difference.

(a) X-rays are due to energy changes emitted outside the nuclei whereas γ-rays are emitted by the nuclei.

(b) X-rays are electromagnetic waves but γ-rays are not.

(c) X-rays have lower frequency than γ-rays.

(d) X-rays cannot be used for the preservation of food.

Answer options :

(1) (c) only (2) (a) and (c)

(3) (b) and (d) (4) all the above

---

114. भारताकडे सध्या 21 आण्विक अणुभट्ट्या संपुर्ण भारतभर सहा स्थानांवर कार्यरत आहेत ज्यांची संयुक्त क्षमता _____ आहे.

(1) 9 GW (2) 5.78 GW (3) 5.92 GW (4) 7 GW

India currently has twenty one operating nuclear reactors at six locations across the country with combined capacity totalling upto :

(1) 9 GW (2) 5.78 GW (3) 5.92 GW (4) 7 GW

---

115. कोणत्या विद्युत निर्मिती केंद्रात ऊर्जा रूपांतरणाचे कमी टप्पे आहेत ?

(1) सौर औष्णिक विद्युत केंद्र (2) सौर विद्युत घट केंद्र

(3) जलविद्युत केंद्र (4) अणु-विद्युत केंद्र

In which of the power generation involve minimum number of steps of energy conversion ?

(1) Solar thermal power plant (2) Solar photovoltaic cell plant

(3) Hydroelectric power station (4) Nuclear power plant

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

116. अणुचे नियंत्रीत फिशन (विखंडन) सर्वप्रथम जर्मनी मधे कोणत्या वर्षी झाले ?

(1) 1920 (2) 1928 (3) 1925 (4) 1938

The first controlled fission of an atom was carried out in Germany in _____.

(1) 1920 (2) 1928 (3) 1925 (4) 1938

---

117. भारतातील काही आण्विक ऊर्जा प्रकल्पांची नांवे लघुरूपात व विस्तारीत स्वरूपात खाली दिलेली आहेत. त्यापैकी एक विस्तारीत नांव **चुकीचे** आहे. ते ओळखा :

(1) RAPS - राजस्थान आण्विक विद्युत प्रकल्प

(2) MAPS - मद्रास आण्विक विद्युत प्रकल्प

(3) NAPS - नरोरा आण्विक विद्युत प्रकल्प

(4) KAPS - कर्नाटक आण्विक विद्युत प्रकल्प

Abbreviations and corresponding longform of some atomic power stations, in India, are given below. Out of these longform one is **wrong**. Identify it.

(1) RAPS - Rajasthan Atomic Power Station

(2) MAPS - Madras Atomic Power Station

(3) NAPS - Narora Atomic Power Station

(4) KAPS - Karnataka Atomic Power Station

---

118. NPT आणि CTBT संदर्भात खालील वाक्ये विचारात घ्या :

(a) भारताने परमाणु प्रसारास विरोध केलेला नाही अथवा त्यास मंजुरी दिलेली नाही.

(b) भारताने व्यापक विभक्त चाचणी प्रतिबंध संधिसाठी (CTBT) संमती दिलेली आहे, परंतु मंजुरी दिलेली नाही.

वरीलपैकी कुठले विधान/विधाने **बरोबर आहेत** ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) दोन्ही (a) व (b) (4) दोन्हीही नाही

Consider the following statements about NPT and CTBT :

(a) India has neither signed NPT nor ratified it.

(b) India has signed CTBT but not yet ratified it.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

119. अणु विद्युत ऊर्जा निर्मितीत कोणत्या समस्या आहेत ?

(a) आण्विक इंधनाचे अणु-विखंडनानंतर धोकादायक आण्विक प्रारणे बाहेर पडतात.

(b) आण्विक कचऱ्याची विल्हेवाट जटील प्रश्न आहे.

(c) पुरेसे अणु-इंधन उपलब्ध नसणे.

(d) अपघातानंतर बाहेर पडणाऱ्या आण्विक प्रारणामुळे जीवित हानी होऊ शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) वरील सर्व बरोबर (2) फक्त (a), (c), (d) बरोबर

(3) फक्त (c) बरोबर (4) फक्त (c) व (d) बरोबर

There are problems associated with nuclear power generation.

(a) after fission of nuclear fuel emit harmful radiations.

(b) to dispose the nuclear waste is big challenge.

(c) non-availability of the sufficient nuclear fuel.

(d) accident may result in release of very harmful radiations.

Answer options :

(1) All are correct (2) Only (a), (c), (d) correct

(3) Only (c) correct (4) Only (c) and (d) correct

---

120. _____ हे/हा देश सर्वप्रथम सौर ऊर्जा 'कुकर' चे नियमितपणे मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन व विपणन करतात/करतो.

(1) भारत व चीन (2) चीन व 'यू.एस.ए.'

(3) चीन (4) भारत

_____ is/are the first country/countries to start regular large scale manufacture and marketing of solar cookers.

(1) India and China (2) China and USA

(3) China (4) India

---

121. खालीलपैकी कोणता संपूर्ण भारतीय बनावटीचा सर्वाधिक वजनाचा प्रक्षेपक अंतराळविरांना अवकाशात पाठविण्यासाठी सक्षम आहे ?

(1) GSLV-Mk I (2) GSLV-Mk II (3) GSLV-Mk III (4) GSLV-Mk IV

Which of the following is the heaviest rocket ever made by India till now, capable of carrying Astronauts in space ?

(1) GSLV-Mk I (2) GSLV-Mk II (3) GSLV-Mk III (4) GSLV-Mk IV

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

122. खालीलपैकी कोणता एक ऊर्जा स्रोत पर्यावरणस्नेही ऊर्जा स्रोत **नाही** ?

(1) सूर्यप्रकाश (2) नैसर्गिक वायू

(3) जैविक इंधन (4) विशिष्ट वेगाने वाहणारा वारा

Which one of the following energy sources is **not** the environment friendly energy source ?

(1) Sunlight (2) Natural gas

(3) Biofuel (4) Wind with required velocity

---

123. भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थेचे (ISRO) द्रव प्रणोदन प्रणाली केंद्र (Liquid Propulsion System Centre) खालीलपैकी कुठल्या ठिकाणी स्थित आहे ?

(1) बेंगळुरू (कर्नाटक) (2) चेन्नई (तमिळनाडू)

(3) हैद्राबाद (तेलंगणा) (4) अहमदाबाद (गुजरात)

The Liquid Propulsion Systems Centre (LPSC) of the Indian Space Research Organisation (ISRO) is at :

(1) Bengaluru (Karnataka) (2) Chennai (Tamil Nadu)

(3) Hyderabad (Telangana) (4) Ahmedabad (Gujarat)

---

124. सद्यास्थितीत, 'एल.ई.डी.' विजेचे दिवे 'सी.एफ.एल.' दिव्यांपेक्षा चांगले आहेत. याचे मुख्य कारण :

(a) ते 'सी.एफ.एल.' दिव्यांपेक्षा जास्त प्रकाश देतात.

(b) ते 'सी.एफ.एल.' दिव्यांपेक्षा 5 ते 6 पट जास्त काळ टिकतात.

(c) ते 'सी.एफ.एल.' दिव्यांपेक्षा स्वस्त आहेत.

(d) ते 'सी.एफ.एल.' दिव्यांपेक्षा चांगले दिसतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) (2) (a) व (c)

(3) फक्त (c) (4) वरील सर्व कारणांमूळे

At present, LED light bulbs are better than CFL bulbs mainly because :

(a) They produce more efficient light than CFL bulbs

(b) They last 5 to 6 times longer than CFL bulbs

(c) They are cheaper than CFL bulbs

(d) They are more attractive than CFL bulbs

Answer options :

(1) only (b) (2) (a) and (c)

(3) only (c) (4) all the above reasons

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

125. जी.पी.एस. ही एक अंतरिक्ष आधारीत रेडीओनेव्हीगेशन प्रणाली _____ च्या सरकारी मालकीची आहे व ते त्यांच्या हवाईदलामार्फत कार्यान्वीत करत असते.

(1) भारत (2) चीन (3) यु.एस.एस.आर. (4) यु.एस.ए.

GPS is a space-based radionavigation system owned by _____ government and operated by its Air Force.

(1) India (2) China (3) USSR (4) USA

---

126. वेब ब्राऊझर सॉफ्टवेअर ह्या _____ प्रणाली मानकांप्रमाणे कार्यरत असते.

(1) एच.टी.एम.एल. (2) एस.एम.टी.पी. (3) पी.ओ.पी. (4) आय.एम.ए.पी.

Web browser software is programmed according to _____ standards.

(1) HTML (2) SMTP (3) POP (4) IMAP

---

127. संगणकीय प्रणालीमध्ये HTTP व HTTPS या प्रोटोकॉल्ससाठी अनुक्रमे कोणती पोर्ट (port) नियुक्त केलेली आहेत ?

(a) 8080 आणि 443 (b) 25 आणि 23 (c) 80 आणि 404 (d) 80 आणि 443

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (d) फक्त

(3) (a) आणि (d) फक्त (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The well-known ports assigned to the computer communication protocols HTTP and HTTPS are :

(a) 8080 and 443 (b) 25 and 23 (c) 80 and 404 (d) 80 and 443

Answer options :

(1) (a) only (2) (d) only

(3) (a) and (d) only (4) None of these

---

128. संगणकामध्ये भारतीय भाषांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या लिप्यांमध्ये लिखाण करण्यासाठी इस्की कोड तयार करण्यात आलेले आहेत. इस्कीचे पूर्ण नाव काय आहे ?

(1) इंटरनॅशनल स्क्रिप्ट कोड फॉर इन्फॉरमेशन इंटरचेंज

(2) इंडीयन स्टॅन्डर्ड कोड फॉर इन्फॉरमेशन इंटरचेंज

(3) इंडीयन स्क्रिप्ट कोड फॉर इन्फॉरमेशन इंटरचेंज

(4) इंडीयन स्क्रिप्ट कोड फॉर इंटरनॅशनल इंटरचेंज

The ISCII code has been prepared for writing scripts in Indian languages in computers. What is the long form of ISCII ?

(1) International Script Code for Information Interchange

(2) Indian Standard Code for Information Interchange

(3) Indian Script Code for Information Interchange

(4) Indian Script Code for International Interchange

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

129. खालीलपैकी मालवेयर अथवा व्हायरस **नाही**.

(1) वर्म (2) ट्रोजन हॉर्स (3) स्पायवेअर (4) कॅटरपिलर

Which of the following is **not** malware or virus ?

(1) Worm (2) Trojan Horse (3) Spyware (4) Caterpillar

---

130. इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय, भारत सरकार द्वारा स्थापित मीडिया एशिया लॅबला आता या नावाने ओळखतात.

(1) डिजीटल इंडिया लॅब (2) इंडिया इंफॉरमेटिक्स लिमिटेड

(3) डिजीटल इंडिया कॉरपोरेशन (4) नॅशनल इंफॉरमेटिक्स सेंटर

Media Asia Lab set up by Ministry of Electronics and Information Technology, Government of India is now known as :

(1) Digital India Lab (2) India Informatics Limited

(3) Digital India Corporation (4) National Informatics Centre

---

131. *बॅसिलस थुरीनजेनेसिस* हे _____ ही प्रथिने तयार करतात, ज्यामध्ये कीटकनाशक गुणधर्म असतात.

(1) सी.आर.आय. (2) पी.आर.आय. (3) सी.आर.वाय. (4) एस.आय.आर.

Bacillus thuringiensis produces a wide range of _____ proteins that have insecticidal properties.

(1) Cri (2) Pri (3) Cry (4) SiR

---

132. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी _____ आणि _____ हे न्युक्लियोसाइडचे घटक नसतात.

(a) फॉस्फेट (b) शर्करा (c) नायट्रोजन बेस (d) मॅग्नेशियम

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (c) आणि (d) (3) (a) आणि (b) (4) (b) आणि (c)

Amongst the following _____ and _____ do not form components of a Nucleoside.

(a) Phosphate (b) Sugar (c) Nitrogen base (d) Magnesium

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (c) and (d) (3) (a) and (b) (4) (b) and (c)

---

133. मोतीबिंदू, ह्या अनुवंशिक विकाराचे निदर्शन _____ ह्या एनझाइमच्या कमतरतेमुळे होते.

(1) युरीएज (2) कॅटॅलेज (3) गॅलॅक्टोकाईनेज (4) अमायलेज

Cataract, a human genetic disorder is demonstrated by the deficiency of the enzyme _____.

(1) Urease (2) Catalase (3) Galactokinase (4) Amylase

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

134. भात व कापूस यांच्या बीयांमध्ये पुन:संयोजी सीआरवाय 1अे (सी), सीआरवाय 2अे (बी) यांच्या प्रमोटर जीनचे त्वरित निदान करणारा संच _____ यांनी विकसित केला.

(1) दापोली कृषी विद्यापीठ, महाराष्ट्र

(2) शांता बायोटेक, बंगळूर

(3) रसायन तंत्रज्ञान संस्था, मुंबई

(4) डी.एन.ए. फिंगरप्रिंटींग एवं निदान केंद्र, हैदराबाद

Diagnostic kit for rapid detection of recombinant cry 1A(c), cry 2A(b) promoter genes in seeds of rice and cotton has been developed by _____.

(1) Dapoli Krishi Vidyapeeth, Maharashtra

(2) Shantha Biotech, Bangalore

(3) Institute of Chemical Technology, Mumbai

(4) Center for DNA Fingerprinting and Diagnostics, Hyderabad

---

135. 1980 च्या सुरवातीस प्राण्यांसाठीचे पहिले पेटंट हार्वर्ड विद्यापीठाला _____ नामक एका सस्तन प्राण्यासाठी देण्यात आले.

(1) डॉली (2) अँकोमाउस (3) इडाहो जेम (4) नोटो-कागा

The first animal patent issued in the early 1980's to Harvard University for a mammal was named as _____.

(1) Dolly (2) Oncomouse (3) Idaho Gem (4) Noto - Kaga

---

136. पितृत्व सिद्ध करण्यासाठी खालीलपैकी कोणते तंत्र वापरले जाते ?

(1) एलायझा (2) डी.एन.ए. फिंगरप्रींटींग

(3) डी.एन.ए. फूटप्रींटींग (4) क्लोनिंग

Which of the following technique is used to prove the paternity of child ?

(1) ELISA (2) DNA Fingerprinting

(3) DNA Footprinting (4) Cloning

---

137. डायजॉर्ज सिंड्रोम हा रोग _____ मुळे होतो.

(1) अविकसित हृदोधिष्ठ ग्रंथी

(2) अविकसित अस्थिमज्जां

(3) कॅल्शीअमच्या कमतरते

(4) लोहच्या कमतरते

DiGeorge Syndrome is caused due to the _____.

(1) Failure of development of thymus

(2) Failure of development of bone marrow

(3) Calcium deficiency

(4) Iron deficiency

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

138. _____ या संक्रामक कारकांची रचना केवळ गोल, एकपट्टी आर.एन.ए. च्या एका खंडाची असते.

(1) विषाणु (2) प्रियॉन्स (3) व्हारॉइड्स (4) बॅक्टेरिओफेज

_____ are infectious agents composed exclusively of a single piece of circular single stranded RNA.

(1) Viruses (2) Prions (3) Viroids (4) Bacteriophage

---

139. **स्तंभ - I** मधले पर्याय **स्तंभ - II** मधल्या योग्य पर्यायांसोबत जुळवा :

	स्तंभ - I		**स्तंभ - II**
(a)	टोटीपोटंट पेशी	(i)	ह्या प्रौढ स्टेम पेशी असतात
(b)	प्लुरीपोटंट पेशी	(ii)	ह्या स्टेम पेशीमध्ये कुठच्याही पेशी वा भ्रूण बनण्याची क्षमता असते
(c)	मल्टीपोटंट पेशी	(iii)	ह्या स्टेम पेशी निरनिराळ्या पेशी बनवू शकतात पण संपूर्ण गर्भ बनवू शकत नाहीत

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

Match the **Column - I** with appropriate answer in **Column - II** :

	Column - I		**Column - II**
(a)	Totipotent cells	(i)	Are adult stem cells
(b)	Pluripotent cells	(ii)	Stem cells capable of giving rise to any cell type or a complete embryo
(c)	Multipotent cells	(iii)	Stem cells capable of giving rise to several cell types but cannot form a fetus

Answer options :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

140. बीयांमुळे आणि वनस्पती पदार्थांमुळे पारेषित होणाऱ्या रोगांच्या निदानासाठी _____ आणि _____ या दोन पद्धतींचा अधिकाधिक वापर केला जातो.

(a) एलायझा (b) ऊती संवर्धन (c) पी.सी.आर. (d) फुटवीकरण/क्लोनिंग

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (a), (d) (4) (b), (c)

_____ and _____ are the two methods that are more and more used for detection of diseases transmitted by seed and planting material.

(a) ELISA (b) Tissue Culture (c) PCR (d) Cloning

Answer options :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (a), (d) (4) (b), (c)

---

141. वनस्पतीच्या एका पेशींपासून संपूर्ण झाड तयार करण्याच्या अनुवंशिक योग्यतेला _____ म्हणतात.

(1) पॉवर हाऊज (2) टोटीपोटेंसी (3) जर्मीनेशन (4) फर्टीलायझेशन

Genetic potential of plant cell to produce entire plant is called as _____.

(1) Power house (2) Totipotency (3) Germination (4) Fertilization

---

142. खालीलपैकी कोणता/ते पर्याय **अयोग्य** आहे/त ?

(a) आंबविलेल्या सफरचंदाचा रस हा एक वाइनचा प्रकार नाही.

(b) चार्डनने हे विटीस् विन्फेरा चा एक प्रकार आहे.

(c) स्थिर वाईन बनविण्यासाठी काही द्राक्षांच्या जातींमध्ये साखर घातली जाऊ शकते.

(d) कमी मद्यार्क असलेली वाईन स्थिर असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) (2) (a), (b) (3) (a), (d) (4) फक्त (c)

Which of the following statement/s is/are **false** ?

(a) Fermented apple cider is not considered as wine.

(b) Chardonnay is a variety of Vitis vinfera.

(c) Sugar could be added to certain grape sps to produce stable wine.

(d) Wines with less alcohol are stable.

Answer options :

(1) Only (b) (2) (a), (b) (3) (a), (d) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

143. संतुलित क्षार द्रावण [बी.एस.एस.], इगलचे कमीतकमी आवश्यक माध्यम [इ.एम.इ.एम.] ही _____ यासाठी मुख्यत: वापरली जातात.

(1) वनस्पती ऊती संवर्धन (2) प्राणी ऊती संवर्धन

(3) पाण्यातील शेती (4) जीवाणूंच्या वाढीसाठी

Balanced Salt Solution [BSS], Eagle's Minimal Essential Medium [EMEM] are used mostly in _____.

(1) Plant tissue culture (2) Animal tissue culture

(3) Hydroponics (4) Bacterial growth

---

144. _____ व _____ ही तांदूळाची पेटंटेड उत्पादने भारतीय बासमती एवढी किंवा त्याहुन श्रेष्ठ असल्याचा दावा केला जातो.

(1) जसमती व टेक्समती (2) सोनमसुरी व सोनसुरी

(3) पीकवती व लेंगवती (4) साजमती व अकरा

_____ and _____ are patented rice products claimed to be equivalent or superior to Indian Basmati.

(1) Jasmati and Texmati (2) Sonmasuri and Sonsuri

(3) Peekvati and Longvati (4) Sajmati and Akra

---

145. भारत सरकारच्या आरोग्य मंत्रालयाने 2014 साली सुरू केलेल्या 'मिशन इंद्रधनुष्य' या उपक्रमाचा उद्देश _____ आहे.

(1) पुरुषांचे स्टेरिलाइझेशन

(2) थेंबागणिक पीक वाढविणे

(3) उपलब्ध असलेल्या सर्व लसी वापरून गरोदर स्त्रीया व मुलांचे संपूर्ण लसीकरण

(4) क्लोनिंगसाठी निधी देणे

Govt. of India's Health Ministry's programme 'Mission Indradhanush' launched in 2014 deals with _____.

(1) Male sterlization

(2) Increasing crop per drop

(3) Fully immunizing children and pregnant women with all available vaccines

(4) Funding for cloning

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

146. _____ वर्षा पूर्वी भारतीय किनारपट्टी त्सुनामी या आपत्तीपासून मुक्त असल्याचे मानले जात होते.

(1) 1 डिसेंबर 2004 (2) 26 डिसेंबर 2004

(3) 26 डिसेंबर 2001 (4) 1 डिसेंबर 1993

Indian coast was said to be free from Tsunami disaster before _____.

(1) 1 December 2004 (2) 26 December 2004

(3) 26 December 2001 (4) 1 December 1993

---

147. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(a) आपत्ती, ह्या सहसा आकस्मिक आणि हानीकारक असतात.

(b) आपत्ती किंवा अनर्थ ही नैसर्गिक घटना असून हानी/नुकसान हा त्यांचा परिणाम आहे.

(c) भूकंप आणि पूर नैसर्गिक आपत्ती आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) वरील सर्व (4) फक्त (c)

Which of the following statements are **true** ?

(a) Disasters, which are often sudden and intense.

(b) A hazard is a natural event while the disaster is its consequence.

(c) Earthquakes and floods are the natural disasters.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) All of the above (4) Only (c)

---

148. 30 सप्टेंबर 1993 रोजी नोंद झालेल्या लातूर (महाराष्ट्र) भूकंपाची तीव्रता _____ होती.

(1) 6.3 रीश्टर स्केल (2) 7.3 रीश्टर स्केल

(3) 8.3 रीश्टर स्केल (4) 5.3 रीश्टर स्केल

_____ the magnitude of Latur (Maharashtra) Earthquake was recorded on 30 Sept. 1993.

(1) 6.3 Richter Scale (2) 7.3 Richter Scale

(3) 8.3 Richter Scale (4) 5.3 Richter Scale

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

149. त्सुनामी हे नामकरण मूळ _____ आहे.

(1) रशियन (2) भारतीय (3) इंडोनेशियन (4) जपानी

The word 'Tsunami' is basically _____.

(1) Russian (2) Indian (3) Indonesian (4) Japanese

---

150. हिंदी महासागराच्या उत्तरेस डिसेंबर 2017 मध्ये चक्रीवादळाची निर्मिती झाली. त्या चक्रीवादळाचे नाव काय ?

(1) लायला (2) कॅटरिना (3) वरदाह (4) ओखी

What was the name of Cyclone appeared at North Indian ocean in December 2017 ?

(1) Laila (2) Katrina (3) Vardah (4) Ockhi

-o0o-

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्रमांक 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासीठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

परीक्षेचे नाव : राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा - २०१८

विषय : सामान्य अध्ययन - IV **परीक्षेचा दिनांक : २० ऑगस्ट, २०१८**

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "**राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा-२०१८**" या स्पर्धा परीक्षेच्या वस्तुनिष्ठ स्वरुपाच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण/संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत. तसेच त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	3	3	3
2	4	3	**3**	**3**
3	2	4	4	1
4	**#**	4	3	4
5	3	3	4	2
6	1	3	1	4
7	3	**3**	4	2
8	3	**1**	**#**	3
9	3	1	2	3
10	1	**#**	4	3
11	3	1	3	3
12	**1**	2	3	3
13	3	3	3	**1**
14	3	3	**1**	**#**
15	3	1	3	1
16	4	3	2	3
17	3	3	3	4
18	3	2	1	3
19	4	4	2	3
20	1	3	3	1
21	1	3	3	1
22	2	4	3	4
23	2	3	2	3
24	3	2	3	4
25	4	4	1	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	3	1	2
27	4	2	3	3
28	3	3	4	3
29	2	3	3	2
30	**3**	1	3	3
31	2	2	4	2
32	4	4	3	4
33	3	3	2	3
34	2	4	1	4
35	2	1	3	4
36	4	4	3	4
37	3	4	2	4
38	2	1	2	4
39	4	2	4	1
40	4	3	4	4
41	1	4	3	3
42	4	4	4	2
43	3	2	4	2
44	4	**1**	4	4
45	2	2	3	2
46	4	4	4	**1**
47	1	3	3	4
48	4	4	2	4
49	4	4	4	3
50	4	4	4	4

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	4	4	4
52	2	3	4	4
53	3	2	4	2
54	3	3	1	3
55	3	4	**1**	3
56	**1**	3	4	3
57	4	1	3	1
58	4	3	2	4
59	4	3	2	4
60	1	2	3	3
61	4	2	4	4
62	4	4	2	3
63	3	4	1	2
64	3	4	4	2
65	2	4	4	1
66	4	3	1	1
67	3	1	1	3
68	3	1	1	1
69	1	1	1	3
70	4	4	4	1
71	1	2	1	4
72	2	3	3	1
73	**3**	3	2	3
74	2	1	2	2
75	4	3	3	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	4	1	**3**	**1**
77	1	4	1	1
78	3	**3**	4	1
79	1	3	3	3
80	2	1	3	4
81	3	4	4	1
82	1	2	2	**3**
83	2	1	4	3
84	1	**1**	3	3
85	1	3	1	3
86	**1**	1	1	2
87	1	2	2	2
88	1	3	3	3
89	1	3	1	1
90	3	2	1	4
91	3	1	2	1
92	3	4	3	4
93	3	2	3	2
94	1	1	1	2
95	2	1	**1**	1
96	**4**	1	1	2
97	4	1	1	4
98	3	1	**#**	2
99	1	4	2	1
100	2	4	3	1

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	1	**4**	1	1
102	4	2	1	1
103	4	1	1	**#**
104	1	**#**	4	4
105	1	1	4	**4**
106	2	2	1	1
107	**#**	1	1	1
108	1	1	**4**	1
109	1	3	4	4
110	1	4	2	3
111	1	1	1	1
112	1	2	2	3
113	2	**4**	**#**	4
114	**#**	1	2	4
115	2	3	4	1
116	4	1	1	2
117	4	4	1	**#**
118	1	**#**	1	1
119	1	2	4	2
120	4	4	1	1
121	3	2	2	2
122	2	1	4	4
123	1	4	**4**	**4**
124	**4**	1	3	4
125	4	4	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	1	1	2	**#**
127	2	3	**#**	2
128	**#**	2	3	1
129	**#**	**#**	1	3
130	3	**#**	**#**	**#**
131	3	3	2	1
132	1	2	1	2
133	3	2	3	3
134	4	1	3	1
135	2	1	1	3
136	2	2	3	2
137	1	3	2	1
138	3	2	2	2
139	2	2	2	1
140	1	1	4	3
141	2	3	1	2
142	3	1	3	3
143	2	4	1	2
144	1	3	2	4
145	3	3	3	3
146	2	3	2	1
147	3	4	4	3
148	1	2	1	4
149	4	4	3	4
150	4	1	4	2

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत